

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 221/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária VERIONS, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, proti postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-11C/123/2015 a Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 15Co/307/2018 a po uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/344/2021 z 31. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

- Postupmi Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-11C/123/2015 a Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 15Co/307/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Krajskému súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 15Co/48/2024 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **3 500 eur**, ktoré je Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť mu v časti **2 500 eur** a Krajský súd v Bratislave v časti **1 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV je **povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručanou ústavnému súdu 10. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom súdov v civilnom spore. Buď mestskému, alebo krajskému súdu žiada prikázať konať bez zbytočných prietáhov a od mestského a rovnako od krajského súdu žiada finančné zadost'učinenie po 4 000 eur.

II.

2. Minister spravodlivosti v marci 2009 pozastavil sťažovateľovi výkon funkcie sudcu. Pozastavenie zrušila ministerka spravodlivosti v júli 2010 a rozhodnutie ministra spravodlivosti bolo zrušené rozsudkom krajského súdu z apríla 2012. Sťažovateľ sa žalobou z júna 2015 proti štátu domáha náhrady nemajetkovej ujmy 17 000 eur. Štát sa k žalobe vyjadril v septembri 2015. Okresný súd v marci 2016 žiadal strany sporu o zaslanie listín a administratívnych spisov. Súd vo februári 2017 nariadil pojednávanie na apríl 2017. To bolo odročené pre pokus strán o zmier. V júni 2017 súd nariadil pojednávanie na október 2017, ktoré na žiadosť sťažovateľa odročil na február 2018. To súd po otvorení odročil pre potrebu oboznámiť sa s písomným vyjadrením sťažovateľa a jeho návrhom na rozšírenie žaloby na marec 2018. Okresný súd rozsudkom z marca 2018 žalobu sťažovateľa pre premlčanie zamietol.

3. Proti tomu podal sťažovateľ v máji 2018 odvolanie, ktoré okresný súd predložil krajskému súdu v decembri 2018. Po rozhodnutí o námietke zaujatosti sťažovateľa proti sudkyňi senátu krajského súdu z februára 2019 a rozhodnutí predsedu krajského súdu z apríla 2020 o nevyklúčení ďalšej sudkyne krajský súd rozsudkom z mája 2020 rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ po doručení rozsudku krajského súdu okresným súdom v júli 2020 podal proti nemu v septembri 2020 dovolanie. Okresný súd po vyjadrení štátu k dovolaniu z februára 2021 predložil vec najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní v decembri 2021. Najvyšší súd uznesením z októbra 2023 zrušil rozsudok krajského súdu, ktoré mestský súd v decembri 2023 doručil stranám. Mestský súd predložil spis krajskému súdu na nové rozhodnutie v máji 2024.

III.

4. Sťažovateľ porušenie ústavných práv identifikuje v tom, že ani po deviatich rokoch od podania žaloby a 15 rokoch od pozastavenia výkonu jeho funkcie nie je o žalobe právoplatne rozhodnuté, keďže rozhodnutie krajského súdu bolo zrušené pre nedostatočnosť odôvodnenia. Vec nepovažuje za zložitú, keďže doteraz súdy posudzovali len začatie plynutia premlčacej doby (zrušenie pozastavenia výkonu funkcie ministerkou alebo doručenie rozhodnutia správneho súdu, ktoré zrušilo rozhodnutie ministra). Význam sporu vidí i v tom, že pozastavením výkonu funkcie bolo zasiahnuté do nezávislosti súdnej moci. Tým odôvodňuje aj priznanie finančného zadost'učinenia.

5. Mestský súd považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú, keďže do rozhodnutia o žalobe priebežne konal a potom nemal na celkovú dĺžku konania vplyv. Úkony v súvislosti s odvolaním a dovolaním vykonával bezodkladne. Krajský súd považuje ústavnú sťažnosť za nedôvodnú, keďže o odvolaní sťažovateľa rozhodol v primeranej lehote. O zrušení rozsudku najvyšším súdom sa dozvedel až v máji 2024, keď mu okresný súd doručil spis na nové rozhodnutie.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Rozhodovanie všeobecných súdov o náhrade škody spôsobenej výkonom verejnej moci je bežnou rozhodovacou činnosťou. Vec sťažovateľa nie je skutkovo zložitá, treba ju len právne posúdiť. O to sa okresný i krajský súd pokúsili, no s nedostatočne odôvodneným záverom pri posúdení jednoduchšej otázky premlčania nároku sťažovateľa s následkom, že o žalobe sťažovateľa nie je ani po deviatich rokoch právoplatne rozhodnuté.

7. Postup okresného súdu do rozhodnutia o žalobe sťažovateľa nebol poznačený opakovanými obdobiami nečinnosti. Možno mu vytknúť desaťmesačnú nečinnosť, ktorá predchádzala nariadeniu prvého pojednávania. Dĺžka konania dva roky a desať mesiacov však nie je optimálna, osobitne ak k zamietnutiu žaloby sťažovateľa došlo zo skutkovo a právne jednoduchého dôvodu premlčania nároku. K tomu došlo v dôsledku toho, že súd prvé pojednávanie odročil pre vôľu strán skončiť spor zmierom a termín druhého prispôbil stranám. Sťažovateľ svojím správaním neprispel k predĺženiu konania. Možno mu vytknúť len to, že až na pojednávaní doručil rozsiahle vyjadrenie a navrhol rozšíriť žalobu. Postup okresného súdu po podaní odvolania bol plynulý. Súd bezodkladne doručoval podania, no bol dva mesiace nečinný pred predložením odvolania krajskému súdu. Po podaní dovolania okresný súd až po dvoch mesiacoch vyrubil súdny poplatok a až po troch mesiacoch po jeho zaplatení dovolanie doručil protistrane. Podstatné je však to, že okresný súd až po deviatich mesiacoch nečinnosti dovolanie na urgenciu sťažovateľa predložil najvyššiemu súdu. Mestský súd po rozhodnutí najvyššieho súdu a jeho doručení stranám zostal bezdôvodne nečinný, keď až po piatich mesiacoch a potom, keď sa dozvedel o podaní ústavnej sťažnosti, predložil spis krajskému súdu na nové rozhodnutie.

8. Z celkového obdobia piatich rokov, keď konanie prebiehalo na okresnom súde, bol okresný súd nedôvodne nečinný približne dva roky, a to pri uskutočňovaní celkom jednoduchých úkonov pred predložením odvolania a dovolania funkčne príslušnému súdu. Tým a zrejme nesprávnym záverom o premlčaní nároku sťažovateľa okresný súd významne prispel k tomu, že vec sťažovateľa nie je právoplatne rozhodnutá, a tak porušil jeho ústavné práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote. Preto bolo v tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovené. Čo sa týka ústavnou sťažnosťou namietaného postupu v konaní po vrátení veci najvyšším súdom bez zreteľnej identifikácie konkrétneho porušovateľa, tak zbytočné prietahy v tomto štádiu konania zapríčinil okresný súd, keďže krajský súd v čase podania ústavnej sťažnosti nemal vedomosť o potrebe znovu rozhodnúť o odvolaní. Nebol dôvod osobitne vysloviť porušenie práv postupom v tomto štádiu konania, keďže to bolo zohľadnené pri celkovom postupe okresného súdu.

9. Rok a pol trvajúci postup krajského súdu, ktorý bol spojený s procesnými úkonmi súvisiacimi s namietanou a oznámenou zaujatosťou členov senátu, nie je neprimeraný. No na strane druhej nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozsudku možno vyhodnotiť ako jeho nesústreďený a nedôsledný úkon, ktorým sa konanie a právna neistota sťažovateľa zbytočne predĺžila potrebou opätovne rozhodnúť o odvolaní. Tým krajský súd porušil ústavné práva sťažovateľa, preto bolo v tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovené a krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby v ďalšom konaní o odvolaní sťažovateľa (15Co/48/2024) konal bez zbytočných prietáhov.

10. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušenia základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k tomu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie a význam sporu pre sťažovateľa bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 2 500 eur od mestského súdu a 1 000 eur od krajského súdu s tým, že vo zvyšku nebolo jeho návrhu vyhovené.

V.

11. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 856,75 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu